

Nr 100.

Av herr **Olsson** i Stockholm m. fl., om ändring av 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen.

Den förändring av §§ 22 och 24 i strafflagens kap. 15, som genomfördes vid 1899 års riksdag, har aldrig kunnat godkännas av stora delar av Sveriges folk. Förändringen av lagen innebär, som bekant, att redan *försöket* att med våld eller hot tvinga någon skulle beläggas med samma straff som det fullbordade brottet, d. v. s. i de fall då försöken gått ut på att *tvinga någon till deltagande i arbetsinställelse* eller att *hindra någon att återgå till arbetet* eller att *övertaga erbjudet arbete*.

Vid behandlingen av frågan i riksdagen ansåg ett stort antal kammarledamöter ur skilda partier, att lagen var otymplig och icke kunde bifallas. När riksdagen trots detta med några rösters majoritet godkände lagen, så förmodade man att högsta domstolen icke skulle ge sin sanktion. Denna förmodan visade sig vara riktig, ty högsta domstolen *avstyrkte enhälligt* sanktion å detta missfoster till lag. Men den 10 juli 1899 gav Kungl. Maj:t sanktion på den skamliga klasslagen. På detta något unika sätt kom denna lag till världen.

Vid 1904 års riksdag framförde Hjalmar Branting motion om lagens upphävande. I motiveringen för förslaget anför Branting bl. a. följande:

»Intet under då att vi våga säga *hela* den självständiga svenska arbetarklassen känner tillvaron av denna lag av 10 juli 1899 som en *permanent utmaning*, en fortgående kränkning av den likhet inför lagen som skulle vara en av det moderna samhällets hörnstenar. Och det nit, varmed åklagarmakten flerstädes sökt under konflikttider göra varje kontrovers mellan strejkande och arbetande till ett s. k. Åkarpsmål, har ytterligare bidragit att befästa lagens dåliga anseende. Ty väl att märka, det är icke det som väcker protest att övervåld straffas, även då det begås av en strejkande mot en som brutit solidariteten, utan den *undantagshårdhet* varmed just *dessa* misshandels- och hotmål av lagen bedömas, den *partiskhet* man finner i lagens uppträdande som enkom skyddsmur för strejkbrytarna, *dessa* 'välsignade' arbetare, som 1899 års lagutskott — sannerligen tydligt nog — be-tecknade dem.» Motionen föll emellertid även denna gång med en mycket liten majoritet.

Vid 1925 års riksdag var frågan ånyo föremål för motion. Denna framfördes i första kammaren av hr Carl Winberg som yrkade på förändrad lydelse av lagen. Riksdagen beslöt emellertid att bifalla ett av tvenne ledamöter i utskottet framlagt förslag av innehåll, »att riksdagen skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte utreda vilka ändrin-

gar i 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen, som lämpligen borde vidtagas, i syfte att undanröja de nuvarande bestämmelsernas ensidiga karaktär, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill en sådan utredning kunde giva anledning».

Närmare två år gick efter detta beslut i riksdagen, men någon utredning enligt riksdagens skrivelse kom ej till stånd. Med anledning härav kom frågan på nytt upp i form av en interpellation vid 1927 års riksdag. Den tidigare motionären hr Winberg framställde följande frågor till chefen för justitiedepartementet:

1) Vilka åtgärder äro av regeringen vidtagna med anledning av riksdagens skrivelse 1925 om utredning rörande vilka ändringar i 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen, som lämpligen borde vidtagas, i syfte att undanröja de nuvarande bestämmelsernas ensidiga karaktär?

2) Kan det förväntas, att förslag i detta ärende kommer att av regeringen föreläggas den nu samlade riksdagen?

Närmare tio år har sedan dess förflutit, utan att riksdagens skrivelse föranlett någon åtgärd från Kungl. Maj:t. Riksdagens beslut har således på ett upprörande sätt nonchalerats. Det är mer än förvånansvärt, att någonting dylikt kan få förekomma.

Då denna av alla samhällsgrupper fördömda klasslag nu måste bringas ur världen hemställles,

att riksdagen måtte besluta följande ändrade lydelse av 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen:

22 §. Tvingar någon, utan laga rätt eller med missbruk av sin rätt genom våld eller hot, annan att något göra, tåla eller underlåta, straffas högst med straffarbete i två år i de fall där gärningen ej med svårare straff belagd är.

24 §. Brott som i 22 § sagt är, må ej åtalas av allmän åklagare där ej målsäganden det till sådant åtal angiver; ej heller må brott, som i 23 § sägs, åtalas av annan än målsägaren.

Stockholm den 16 januari 1936.

Arv. Olsson.

K. Kilbom.

Albin Ström.

Vikt. Herou.

Torsten Henrikson.

Verner Karlsson.

Nils Flyg.

Aug. Spångberg.